ทักษะ

การพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทยภายใต้บริบทของการบูรณาการปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการศึกษาภาษาอังกฤษ

อิทธินันทน์ คิมหะจันทร์ [1*]

รับบทความ: 19 กุมภาพันธ์ 2569 แก้ไขบทความ: 5 มีนาคม 2569 ตอบรับบทความ: 9 มีนาคม 2569

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ทักษะการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทยภายใต้บริบทของการบูรณาการปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ในการศึกษาภาษาอังกฤษ และสังเคราะห์ศักยภาพ ข้อจำกัด และปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวในการพัฒนาทักษะการสื่อสารของผู้เรียนไทย การศึกษานี้ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารและการสังเคราะห์วรรณกรรมทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในบริบทการศึกษา โดยพิจารณาภายใต้กรอบแนวคิดสำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสารภาษา การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ผ่านภาระงาน การเรียนรู้ภาษาในบริบทจริง และแนวคิด Computer-Assisted Language Learning (CALL และ ICALL) ผลจากการวิเคราะห์พบว่า ปัญญาประดิษฐ์มีศักยภาพในการสนับสนุนการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ โดยช่วยเพิ่มโอกาสในการฝึกใช้ภาษาอย่างต่อเนื่อง ลดความวิตกกังวลในการสื่อสาร และสนับสนุนการเรียนรู้แบบยืดหยุ่นและพึ่งพาตนเอง อย่างไรก็ตาม ประสิทธิผลของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามกรอบทฤษฎี บทบาทของผู้สอน ความพร้อมของผู้เรียน และการสนับสนุนจากบริบทของสถานศึกษา หากขาดทิศทางเชิงวิชาการและการออกแบบกิจกรรมอย่างเป็นระบบ การใช้ปัญญาประดิษฐ์อาจสะท้อนเพียงผลของความแปลกใหม่ของเทคโนโลยีมากกว่าการพัฒนาทักษะการพูดอย่างยั่งยืน ดังนั้น การบูรณาการปัญญาประดิษฐ์ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษควรตั้งอยู่บนแนวคิดหรือกรอบทฤษฎีทางการศึกษา การกำกับดูแลเชิงจริยธรรม และการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะการสื่อสารของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

คำสำคัญ: การศึกษาไทย การสอนภาษาอังกฤษ ทักษะการพูดภาษาอังกฤษ ปัญญาประดิษฐ์

[1] อาจารย์ประจำสถาบันภาษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

[*] อีเมล: itthinankim1969@gmail.com

Thai Learners' English Speaking Skills in the Context of AI Integration in English Language Education

Itthinan Kimhachandra [1*]

Abstract

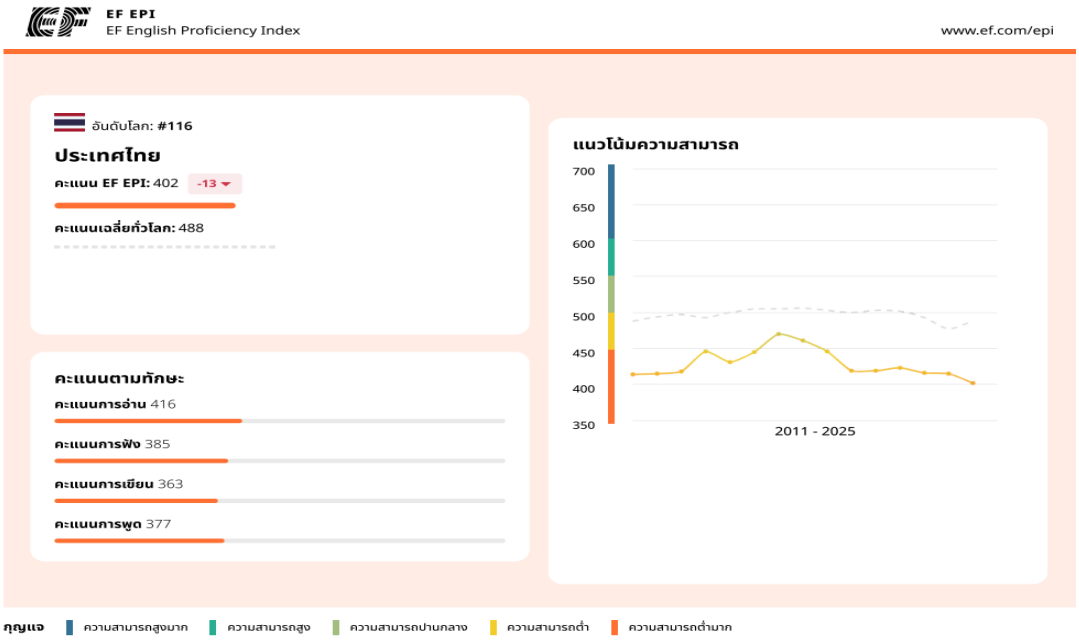
This academic article aims to analyze the current state of English speaking proficiency among Thai learners within the context of Artificial Intelligence (AI) integration in English language education and to synthesize the potential, limitations, and key factors influencing the effective use of AI for improving learners' communicative competence. The study employs document analysis and literature synthesis of relevant academic works on English language teaching and the application of artificial intelligence in educational contexts. The analysis is guided by several theoretical frameworks, including Communicative Competence, Communicative Language Teaching (CLT), Task-Based Language Teaching (TBLT), Authentic Language Learning, and Computer-Assisted Language Learning (CALL and ICALL). The findings indicate that AI technologies have significant potential to support the development of English speaking skills. In particular, AI can increase opportunities for continuous speaking practice, reduce speaking anxiety, and support flexible and self-directed learning. However, the effectiveness of AI integration depends not only on technological capabilities but also on theoretically grounded instructional design, the role of teachers, learner readiness, and institutional support. Without clear pedagogical direction and systematic learning design, the positive outcomes of AI use may simply reflect the novelty effect of new technology rather than sustainable language development. Therefore, the integration of AI in English language teaching should be guided by sound language education theories, ethical considerations, and balanced interaction between technology and human communication. Such an approach can help ensure meaningful and sustainable development of learners' communicative competence within the Thai educational context.

Keywords: Thai Education, English Language Teaching, English Speaking Skills, Artificial Intelligence

[1] Lecturer at The Language Institute, Nakhon Pathom Rajabhat University
[*] E-mail: itthinankim1969@gmail.com

บทนำ

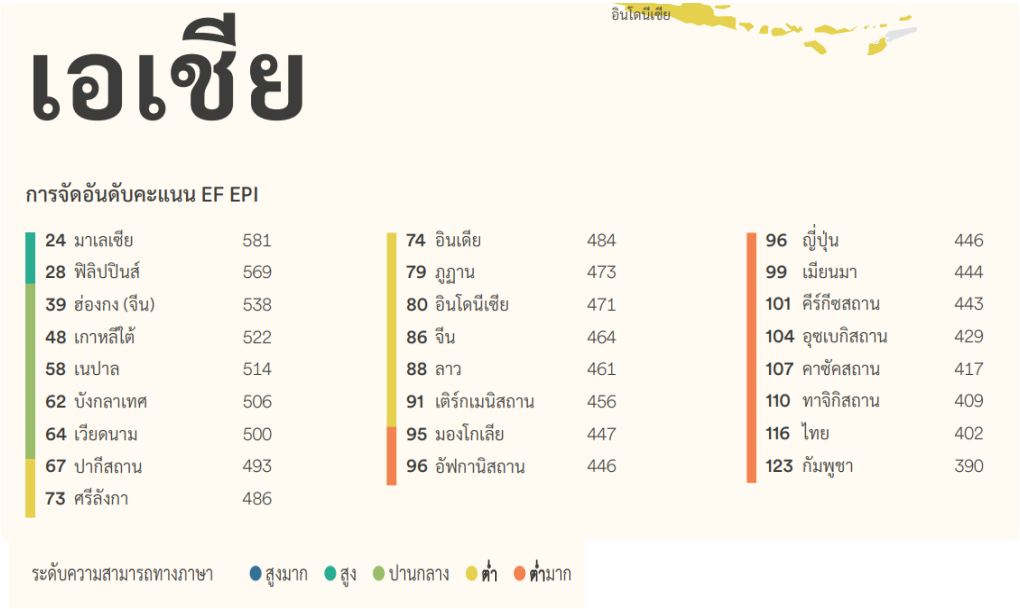
ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาสากล มีบทบาทสำคัญต่อการสื่อสารระหว่างประเทศ การเข้าถึงองค์ความรู้ และการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 อย่างไรก็ตาม หลักฐานเชิงประจักษ์จากการประเมินในระดับนานาชาติสะท้อนให้เห็นอย่างต่อเนื่องว่าความสามารถด้านภาษาอังกฤษของผู้เรียนไทยยังอยู่ในระดับที่น่าเป็นห่วง โดยเฉพาะทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ดัชนี EF English Proficiency Index (EF EPI) ซึ่งเป็นเครื่องมือประเมินความสามารถด้านภาษาอังกฤษที่ได้รับการอ้างอิงอย่างกว้างขวางในระดับนานาชาติ รายงานผลการจัดอันดับความสามารถด้านภาษาอังกฤษของประเทศต่าง ๆ ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โดยอาศัยข้อมูลจากผู้เข้าร่วมทดสอบหลายล้านคนทั่วโลก ผลการจัดอันดับล่าสุด ปี 2025 ระบุว่าประเทศไทยอยู่อันดับที่ 116 จาก 123 ประเทศทั่วโลก อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีความสามารถด้านภาษาอังกฤษในระดับต่ำมาก (Very Low Proficiency) เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่เช่นเดียวกัน (EF Education First, 2025)

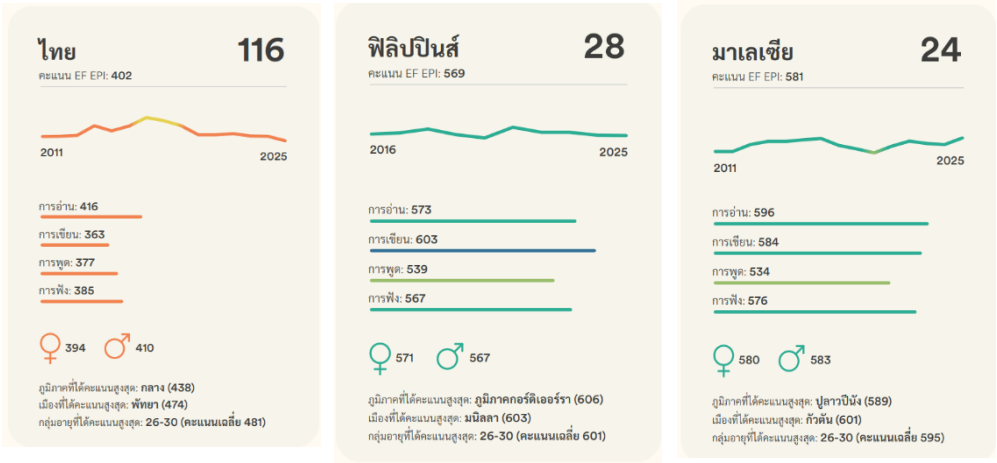
ภาพที่ 1 อันดับความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษของคนไทย ปี 2568

เมื่อพิจารณาในบริบทของภูมิภาคอาเซียน ความแตกต่างด้านความสามารถทางภาษาอังกฤษของประเทศไทยยิ่งชัดเจน โดยเฉพาะทักษะการพูดซึ่งได้คะแนนเฉลี่ยเพียง 377 คะแนน ต่ำกว่าประเทศในกลุ่มความสามารถระดับกลางและสูง โดยรายงาน EF EPI ระบุว่าเป็นจุดอ่อนที่สำคัญของผู้ใช้ภาษาอังกฤษในประเทศไทย โดยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศมาเลเซียและฟิลิปปินส์ที่มีบริบททางสังคมและเศรษฐกิจใกล้เคียงกับประเทศไทย กลับมีคะแนนเฉลี่ยด้านทักษะการพูดที่ 534 คะแนน และ 539 คะแนนตามลำดับ รวมทั้งคะแนนรวมก็สูงกว่าประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนว่าปัญหาด้านทักษะภาษาอังกฤษของ

ไทยไม่ได้เป็นเพียงข้อจำกัดของผู้เรียนรายบุคคล แต่เชื่อมโยงกับโครงสร้างระบบการศึกษาและแนวทางการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในระยะยาว (EF Education First, 2025; Vimala, 2025)

ภาพที่ 2 อันดับความสามารถด้านภาษาอังกฤษ ในทวีปเอเชีย

ภาพที่ 3 เปรียบเทียบความสามารถด้านภาษาอังกฤษของคนไทย ฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย

รายงานนี้สอดคล้องกับงานวิจัยในบริบทประเทศไทย ที่ชี้ว่าผู้เรียนจำนวนมากมีพื้นฐานด้านไวยากรณ์และคำศัพท์ในระดับหนึ่ง แต่ขาดความมั่นใจและความสามารถในการสื่อสารในสถานการณ์จริง อันเป็นผลมาจากรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ยังเน้นความรู้ด้านไวยากรณ์และวัดผลด้วยการทดสอบมากกว่าการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Khamkhien, 2010; Baker, 2012; Phisutthangkoon, 2021) ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกพูดอย่างจำกัดและไม่ต่อเนื่อง แม้การประเมินของ EF EPI จะไม่ได้วัดผลโดยตรงกับนักเรียนหรือนักศึกษา แต่สามารถสะท้อนภาพรวมของระบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยได้อย่างมี

นัยสำคัญ ทั้งนี้ งานวิจัยในระดับอุดมศึกษา ยังพบว่าความสามารถด้านการพูดของผู้เรียนไทยไม่สอดคล้องกับมาตรฐานของการสื่อสารในบริบทนานาชาติและวิชาชีพ (Baker, 2012; Baker & Jarunthawatchai, 2017; Suwannatrai et al., 2022; ณัฐติญา บุญวิรัตน์, 2560) ซึ่งสะท้อนช่องว่างระหว่างผลลัพธ์ตามหลักสูตรกับการใช้ภาษาในโลกแห่งความเป็นจริง ดังนั้น การยกระดับทักษะการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนไทยจำเป็นต้องพิจารณาในเชิงระบบ ทั้งด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสื่อสาร และการใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่เพิ่มโอกาสในการฝึกใช้ภาษาอย่างมีความหมายและต่อเนื่อง

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) โดยเฉพาะแอปพลิเคชันประเภท Chatbots และ Large Language Models ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางในฐานะเครื่องมือที่มีศักยภาพในการสนับสนุนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยการสร้างโอกาสในการสนทนาโต้ตอบ การให้ข้อมูลย้อนกลับและการฝึกฝนภาษาในสภาพแวดล้อมที่ยืดหยุ่นช่วยลดความวิตกกังวลของผู้เรียน (Zawacki-Richter et al., 2019; UNESCO, 2023) อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่ศึกษาผลของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ต่อทักษะการพูดของผู้เรียนไทยโดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษายังมีจำนวนจำกัดและขาดการวิเคราะห์ผลลัพธ์ที่เกิดต่อการพัฒนาทักษะการพูดอย่างเป็นระบบ บทความนี้ จึงสะท้อนภาพผลจากการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษผู้เรียนชาวไทย ที่มีการบูรณาการปัญญาประดิษฐ์ในบริบทของการศึกษาไทย การนำเสนอบทความมีความสำคัญทั้งในเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติ เพื่อเติมเต็มช่องว่างขององค์ความรู้และสนับสนุนการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดความสามารถในการสื่อสารภาษา (Communicative Competence)

แนวคิดความสามารถในการสื่อสารภาษา (Communicative Competence) เกิดขึ้นจากการตั้งคำถามต่อวิธีการสอนภาษาแบบดั้งเดิมที่เน้นความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์เป็นหลัก โดย Hymes (1972) เสนอว่าการรู้ภาษาไม่ได้หมายถึงการสร้างประโยคให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์เท่านั้น แต่ต้องสามารถใช้ภาษาได้เหมาะสมกับสถานการณ์ บริบททางสังคม และวัฒนธรรม กล่าวคือ ผู้เรียนควร “สื่อสารได้อย่างแท้จริง” ไม่ใช่เพียงทำข้อสอบได้ ต่อมา Canale และ Swain (1980) ได้อธิบายองค์ประกอบของความสามารถด้านการสื่อสารเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ความสามารถด้านไวยากรณ์ ความสามารถด้านสังคมภาษา ความสามารถในการเชื่อมโยงข้อความให้สอดคล้อง และความสามารถในการใช้กลยุทธ์แก้ไขปัญหาระหว่างการสื่อสาร แนวคิดนี้ชี้ให้เห็นว่าความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีปัจจัยที่สำคัญมากกว่าปริมาณของคลังคำศัพท์และความรู้ด้านโครงสร้างไวยากรณ์ แต่ผู้เรียนต้องเข้าใจสถานการณ์ ความเหมาะสมและรู้จักปรับตัวเมื่อการสื่อสารประสบปัญหา ต่อมา Bachman (1990) ได้พัฒนาแนวคิดไปสู่กรอบ Communicative Language Ability ซึ่งมองความสามารถในการสื่อสารเป็นระบบที่สัมพันธ์กันระหว่างความรู้ทางภาษา ความรู้ในเชิงการปฏิบัติ และความสามารถในการประยุกต์ใช้ภาษาได้อย่างยืดหยุ่น อย่างไรก็ตาม ในบริบทการศึกษาไทย โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา การพัฒนาทักษะการพูดยังคงเป็นความท้าทาย เพราะการ

สอนส่วนใหญ่ยังมุ่งเน้นการสอบวัดความรู้มากกว่าการสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในสถานการณ์จริง (British Council, 2018; Taladngoen, 2019; Vimala, 2025; รังสิยา แจ้งเจนกิจ, 2568) ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการของ Communicative Competence ที่เน้นการใช้ภาษาอย่างมีความหมาย (Canale & Swain, 1980; Littlewood, 2014)

ดังนั้น หากจะนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ในการเรียนการสอน ควรตั้งอยู่บนกรอบแนวคิดนี้เป็นรากฐาน โดยใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อเพิ่มโอกาสในการปฏิสัมพันธ์ ฝึกใช้ภาษาในบริบทที่หลากหลาย และเสริมสร้างความมั่นใจในการสื่อสาร มากกว่าการใช้เพียงเพื่อทบทวนไวยากรณ์หรือทำแบบฝึกหัดเชิงโครงสร้าง หากขาดทิศทางเชิงทฤษฎีที่ชัดเจน การใช้ปัญญาประดิษฐ์ก็อาจไม่สามารถยกระดับทักษะการพูดได้อย่างแท้จริง

ทฤษฎีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT)

ทฤษฎีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารพัฒนาขึ้นจากความเชื่อที่ว่า ภาษาไม่ควรสอนในรูปแบบการท่องจำกฎไวยากรณ์เพียงอย่างเดียว แต่ควรเรียนรู้ผ่านการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง (Littlewood, 2014) โดยมีจุดเริ่มต้นจากแนวคิดความสามารถทางการสื่อสารที่มองว่าการเรียนภาษาคือการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบริบททางสังคม (Canale & Swain, 1980) ดังนั้น CLT จึงเน้นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนโต้ตอบ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แก้ปัญหา หรือจำลองสถานการณ์ เช่นการอภิปรายและการแสดงบทบาทสมมติ โดยผู้เรียนทำหน้าที่เป็น “ผู้ใช้ภาษา” มากกว่าผู้จดจำรูปแบบภาษา (Richards & Rodgers, 2014) หลักการที่สำคัญไม่ได้อยู่ที่ความถูกต้องสมบูรณ์ของประโยค แต่อยู่ที่การสื่อสารให้เข้าใจและบรรลุเป้าหมายได้จริง เมื่อนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์มาใช้ โดยเฉพาะ Chatbots หรือ Generative AI เครื่องมือเหล่านี้สามารถเป็นคู่สนทนาเสมือนที่เพิ่มโอกาสในการฝึกใช้ภาษาในบริบทที่ผู้เรียนขาดโอกาสในการสื่อสารกับเจ้าของภาษา อย่างไรก็ตาม การใช้ปัญญาประดิษฐ์จะสอดคล้องกับแนวคิดของ CLT ก็ต่อเมื่อกิจกรรมต้องเน้นที่ “ความหมาย” และ “เป้าหมายของการสื่อสาร” เป็นหลัก ไม่ใช่เพียงการถาม-ตอบหรือฝึกโครงสร้างไวยากรณ์ซ้ำ ๆ (Chapelle, 2001) หากออกแบบการเรียนอย่างมีบริบทและได้ฝึกทักษะการสนทนาจริง ปัญญาประดิษฐ์จะเป็นเครื่องมือสนับสนุน CLT ได้อย่างแท้จริง มิฉะนั้นอาจย้อนกลับไปสู่การสอนในรูปแบบเดิม

ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงรุกและการเรียนรู้ผ่านภาระงาน (Active Learning และ Task-Based Language Teaching)

ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เชื่อว่าผู้เรียนควรมีบทบาทเป็นผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างแท้จริง ไม่ใช่นั่งรับฟังความรู้จากผู้สอนเพียงด้านเดียว เพราะการได้คิด วิเคราะห์ อภิปราย และลงมือปฏิบัติจะช่วยให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งและนำความรู้ไปใช้ได้จริง (Prince, 2004) สำหรับการเรียนภาษาอังกฤษที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะการพูด แนวคิดนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการพูดไม่สามารถพัฒนาได้จากการฟังหรือการอ่านเท่านั้น แต่ต้องอาศัยการฝึกสื่อสารกับผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอและมีความหมาย ภายใต้กรอบการเรียนรู้ผ่านภาระงาน (Task-Based Language Teaching, TBLT) การเรียนจึงขับเคลื่อนด้วย

“ภาระงาน” ที่ใกล้เคียงชีวิตจริง เช่น การวางแผนท่องเที่ยว สัมภาษณ์งาน หรือแก้ปัญหาในที่ทำงาน โดยภาระงานควรเน้นความหมาย เปิดโอกาสให้ใช้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติและมีผลลัพธ์ที่ชัดเจน (Ellis, 2003) เมื่อบูรณาการปัญญาประดิษฐ์เข้ามา ก็สามารถสร้างสถานการณ์จำลองที่หลากหลาย เช่น การประชุม หรือการเจรจา แต่ปัญญาประดิษฐ์จะเกิดประโยชน์ก็ต่อเมื่อผู้สอนออกแบบงานอย่างมีทิศทางและมีการสะท้อนผลตามหลัก TBLT มิใช่ปล่อยให้ผู้เรียนสนทนาแบบไร้จุดหมาย กล่าวได้ว่า ปัญญาประดิษฐ์จะมีคุณค่าก็ต่อเมื่อถูกใช้เพื่อสนับสนุนการฝึกการสื่อสารจริงอย่างมีโครงสร้าง ไม่ใช่เป็นเพียงเครื่องมือสร้างบทสนทนาอัตโนมัติ

ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาในบริบทจริง (Authentic Language Learning)

แนวคิดการเรียนรู้ภาษาในบริบทจริง (Authentic Language Learning) เน้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาในบริบทที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง ทั้งด้านเนื้อหา ภาษา และการสื่อสาร โดย Gilmore (2007) ระบุว่าการใช้สื่อและสถานการณ์จริงช่วยเพิ่มแรงจูงใจและทำให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ทักษะไปใช้ได้จริง ในยุคของ Generative AI เช่น ChatGPT เทคโนโลยีสามารถสร้างบทสนทนาและสถานการณ์ที่หลากหลาย ปรับตามระดับและบริบทของผู้เรียนได้อย่างรวดเร็ว จึงช่วยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกทักษะภาษาในลักษณะที่ดูเสมือนจริง (Zawacki-Richter et al., 2019) อย่างไรก็ตาม ความเสมือนจริงดังกล่าวยังเป็นเพียงการจำลองทางภาษา ไม่สามารถทดแทนการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ที่มีอารมณ์ น้ำเสียง สีหน้าได้ทั้งหมด ดังนั้นปัญญาประดิษฐ์จึงควรถูกใช้เป็นเครื่องมือเสริมเพื่อเพิ่มโอกาสในการฝึกภาษา ไม่ใช่ทดแทนการสื่อสารกับบุคคลจริง ผู้สอนจึงยังมีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้โต้ตอบกับผู้อื่นในสถานการณ์จริงควบคู่ไปด้วย เพื่อให้การเรียนรู้มีความสมดุลและเกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง

Computer-Assisted Language Learning (CALL) และ Intelligent CALL (ICALL)

แนวคิดการเรียนรู้ภาษาโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน Computer-Assisted Language Learning (CALL) อธิบายการใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือสนับสนุนการเรียนภาษา ผู้สอนต้องออกแบบการเรียนให้สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้และเป้าหมายของการสื่อสาร (Chapelle, 2001) CALL ไม่ใช่แค่ทำแบบฝึกหัดบนจอ แต่ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอย่างมีความหมาย เช่น การโต้ตอบ การแก้ปัญหา และการได้รับข้อมูลย้อนกลับที่นำไปพัฒนาต่อได้ (Levy, 1997) ต่อมาแนวคิด Intelligent CALL (ICALL) ได้พัฒนาขึ้นด้วยการใช้ปัญญาประดิษฐ์ที่สามารถปรับระดับการฝึกและให้คำแนะนำที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน (Beatty, 2013) อย่างไรก็ตาม การศึกษาย้ำว่าเทคโนโลยีจะสร้างการเรียนรู้ที่มีคุณภาพได้ก็ต่อเมื่อออกแบบกิจกรรมและมีการประเมินผลที่เหมาะสม มิฉะนั้นผู้เรียนอาจใช้แบบไร้จุดหมายหรือพึ่งพาเครื่องมือมากเกินไป (Hubbard, 2008; Stockwell & Hubbard, 2013) การเกิดขึ้นของ Large Language Models (LLMs) เช่น ChatGPT นับเป็นความก้าวหน้าของ ICALL ที่เพิ่มความสมจริงและความยืดหยุ่นในการปฏิสัมพันธ์ แต่คุณภาพการเรียนรู้ยังขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้สอนและกรอบของกิจกรรมมากกว่าความสามารถของระบบเพียงอย่างเดียว

จากทฤษฎีสู่การใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างมีวิจารณญาณ

เมื่อพิจารณาแนวคิด Communicative Competence, CLT, TBLT, CALL และ ICALL จะเห็นว่ามีแนวคิดหลักร่วมกันคือการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างมีความหมาย มากกว่าการเน้นความถูกต้องทางไวยากรณ์ (Canale & Swain, 1980; Littlewood, 2014) ดังนั้นการนำปัญญาประดิษฐ์มาพัฒนาทักษะการพูด ควรยึดทฤษฎีเป็นกรอบและใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสนับสนุน (Chapelle, 2001) ในทางปฏิบัติ ผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจน กำหนดการฝึกภาษาให้เป็นขั้นตอน คือ ก่อนฝึก ระหว่างฝึก และหลังฝึก และประเมินผลการฝึกจากความเหมาะสมในการใช้ภาษา ความคล่องแคล่ว และความสามารถในการโต้ตอบระหว่างการสนทนา (Ellis, 2003) ควบคู่กับการประเมินและให้คำแนะนำผู้เรียนให้ใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างรับผิดชอบ โปร่งใส และไม่พึ่งพาปัญญาประดิษฐ์มากเกินไป เพื่อให้การเรียนรู้และการฝึกพูดสนทนายังคงให้ความสำคัญกับการสื่อสารจริงกับเพื่อนร่วมชั้นเป็นเป้าหมายหลัก (UNESCO, 2023)

รูปแบบการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ

ในช่วงกว่าสิบปีที่ผ่านมา ปัญญาประดิษฐ์ได้เปลี่ยนภาพของเทคโนโลยีในห้องเรียนภาษาอังกฤษอย่างชัดเจน จากเดิมที่ทำหน้าที่เป็นเพียงสื่อประกอบหรือแหล่งข้อมูล กลายมาเป็นระบบที่สามารถโต้ตอบกับผู้เรียนได้ในลักษณะใกล้เคียงการสื่อสารจริงมากขึ้น (Luckin et al., 2016; Holmes et al., 2019) ความก้าวหน้านี้ทำให้นักวิจัยด้านการเรียนภาษาเริ่มมองปัญญาประดิษฐ์โดยเฉพาะ chatbots, Intelligent Tutoring Systems (ITS) และ Generative AI ในฐานะ “คู่ฝึกสนทนา” ที่ช่วยเพิ่มโอกาสให้กับผู้เรียนที่มีข้อจำกัดด้านสภาพแวดล้อม ไม่สามารถหาผู้ฝึกสนทนาด้วยได้ สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างต่อเนื่อง (Du & Daniel, 2024; Koç & Savaş, 2025) สำหรับ chatbots จุดเด่นคือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกพูดได้ตลอดเวลา และช่วยลดความรู้สึกกดดันโดยเฉพาะผู้เรียนที่มีความวิตกกังวลในการพูด speaking anxiety (Ding & Yusof, 2025) เพราะไม่ต้องเผชิญแรงกดดันจากการถูกประเมินโดยผู้สอนและเพื่อนที่มีทักษะภาษาดีกว่า ขณะที่ ITS สามารถวิเคราะห์ข้อมูลการเรียนรู้และให้ข้อเสนอแนะเฉพาะบุคคลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาความถูกต้องและความคล่องแคล่วในการพูด (Holmes et al., 2019) ส่วน Generative AI และ Large Language Models (LLMs) เช่น ChatGPT ได้ขยายศักยภาพไปอีกขั้น ด้วยความสามารถในการสร้างสถานการณ์สนทนาที่หลากหลาย ยืดหยุ่น และซับซ้อน ตั้งแต่บทสนทนาในชีวิตประจำวันไปจนถึงการอภิปรายเชิงวิชาการหรือการจำลองสถานการณ์สัมภาษณ์งาน อย่างไรก็ตาม แม้ปัญญาประดิษฐ์จะมีความสามารถทางภาษาที่สูงและตอบสนองได้รวดเร็ว แต่ปัญญาประดิษฐ์ไม่ควรถูกมองว่าเป็นตัวแทนของครูหรือทดแทนปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ หากควรถูกวางตำแหน่งเป็นเครื่องมือสนับสนุนการฝึกที่ช่วยเพิ่มความถี่และความต่อเนื่องของการใช้ภาษา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาทักษะการพูดในด้านความคล่อง ความมั่นใจ และการกล้าแสดงออก (UNESCO, 2023) ที่สำคัญ คุณภาพของผลลัพธ์ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของระบบเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับการออกแบบกิจกรรม เป้าหมายการเรียนรู้ และการกำกับดูแลโดยผู้สอนเป็นหลัก

ด้วยเหตุนี้ แม้ปัญญาประดิษฐ์จะเปิดโอกาสให้การฝึกพูดภาษาอังกฤษทำได้ง่าย สะดวก มีความยืดหยุ่นและหลากหลายมากขึ้น แต่การประเมินบทบาทของ AI จำเป็นต้องพิจารณาอย่างรอบด้าน ไม่ใช่มองเฉพาะศักยภาพเชิงบวกเท่านั้น แต่ต้องพิจารณาถึงข้อจำกัด เงื่อนไขการใช้ และผลกระทบระยะยาวต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย เพราะการเพิ่มโอกาสในการฝึกไม่ได้หมายความว่าจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะอย่างยั่งยืนเสมอไป หากขาดการออกแบบที่มีเป้าหมายและการสะท้อนผลการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ดังนั้น ก่อนจะสรุปว่าปัญญาประดิษฐ์คือคำตอบของการยกระดับทักษะการพูด จำเป็นต้องวิเคราะห์ทั้งข้อดี ข้อจำกัด และความท้าทายที่มาพร้อมกับการใช้เทคโนโลยีดังกล่าว เพื่อทำความเข้าใจว่าปัญญาประดิษฐ์ควรถูกบูรณาการในช่วงเวลาใด ในสัดส่วนแค่ไหน และภายใต้บริบทหรือรูปแบบการฝึกภาษาแบบใดจึงจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

ข้อดี ข้อจำกัด และความท้าทายของการใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา งานวิจัยจำนวนมากสะท้อนว่าปัญญาประดิษฐ์มีศักยภาพในการสนับสนุนการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษในหลายด้าน โดยเฉพาะการเพิ่มโอกาสในการฝึกใช้ภาษา มีความยืดหยุ่น สามารถปรับระดับการสนทนาได้ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน และช่วยลดแรงกดดันทางอารมณ์ของผู้เรียน (Du & Daniel, 2024; Koç & Savaş, 2025) ผู้เรียนกล้าพูดมากขึ้นเมื่อได้ฝึกกับปัญญาประดิษฐ์เพราะไม่ต้องกังวลจากการถูกประเมิน วิพากษ์วิจารณ์จากผู้สอนหรือเพื่อนที่พูดได้คล่องกว่า ส่งผลให้ความมั่นใจและความต่อเนื่องในการฝึกพูดเพิ่มขึ้น (El Shazly, 2021; Qiao & Zhao, 2023; Elov, 2025) นอกจากนี้ ปัญญาประดิษฐ์ ยังช่วยให้ผู้เรียนฝึกพูดได้ทุกที่ทุกเวลา สนับสนุนแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) และการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง (Self-directed Learning) (Holmes et al., 2019; Peña-Acuña, 2024) ข้อดีเหล่านี้ช่วยให้ผู้เรียนที่มีข้อจำกัดในด้านเวลาหรือสถานที่ สามารถเข้าถึงโอกาสในการฝึกภาษาได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ประโยชน์เหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนต้องมีแรงจูงใจภายใน (intrinsic motivation) ในการพัฒนาตนเองและได้รับคำแนะนำที่เหมาะสมจากผู้สอนในการใช้เครื่องมืออย่างมีเป้าหมายด้วย (Dörnyei, 2001; UNESCO, 2023) ขณะเดียวกัน ต้องยอมรับว่าปัญญาประดิษฐ์ ไม่ใช่มนุษย์ แม้จะสามารถสนทนาโต้ตอบได้ลื่นไหลและถูกต้อง แต่ไม่สามารถถ่ายทอดอารมณ์ สีหน้า ภาษากายหรือปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ซับซ้อนของมนุษย์ได้อย่างแท้จริง ข้อจำกัดนี้ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถเชิงวัจนปฏิบัติและการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบริบททางวัฒนธรรมและสังคม (Holmes et al., 2019; UNESCO, 2023) การฝึกพูดกับปัญญาประดิษฐ์จึงเป็นเพียงการสนทนาในสถานการณ์จำลองที่มีประโยชน์ในระยะเริ่มต้น แต่ไม่อาจแทนที่การสื่อสารระหว่างมนุษย์ที่มีความซับซ้อนหลากหลายด้านสถานการณ์ อารมณ์ ความรู้สึกได้ทั้งหมด (Peña-Acuña, 2024) อีกประเด็นที่ต้องพิจารณา คือปรากฏการณ์ novelty effect ที่ผู้เรียนอาจรู้สึกตื่นเต้นกับเทคโนโลยีใหม่ในช่วงแรก แต่ความตื่นเต้นและกระตือรือร้นนั้นมีแนวโน้มค่อย ๆ ลดลงเมื่อเวลาผ่านไปและความแปลกใหม่หมดไป (Clark, 1983; Clark & Sugrue, 1991)

หากกิจกรรมขาดความท้าทายหรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ผลลัพธ์เชิงบวกที่พบในระยะแรกอาจสะท้อนเพียงความแปลกใหม่มากกว่าการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะงานศึกษาวิจัยที่ดำเนินการเพียงในระยะเวลาสั้น เพียงหนึ่งภาคการศึกษาหรือสองสามสัปดาห์ ควรวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษาด้วยความระมัดระวัง ไม่สรุปเกินข้อเท็จจริงและข้อจำกัดด้านเวลาในการดำเนินการวิจัย นอกจากนี้ การใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างมีประสิทธิภาพไม่ได้หมายถึงการใช้ให้มากที่สุด แต่ต้องพิจารณาสัดส่วนและความเหมาะสมในแต่ละขั้นของการเรียนรู้ หากใช้มากเกินไป ผู้เรียนอาจพึ่งพาเทคโนโลยีจนเสียโอกาสในการฝึกการมีปฏิสัมพันธ์กับมนุษย์จริงและสูญเสียทักษะการสื่อสารในบริบทสังคม แต่หากใช้เพียงเล็กน้อยและไม่เชื่อมโยงกับกิจกรรมในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ ก็อาจไม่สร้างความแตกต่างหรือคุณค่าเพิ่มจากการสอนแบบเดิม (Holmes et al., 2019; Du & Daniel, 2024) อีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญมาก คือทักษะการกำหนดคำสั่งหรือ prompt competence เพราะคุณภาพของการสนทนาและข้อมูลย้อนกลับที่ได้จากปัญญาประดิษฐ์ ขึ้นอยู่กับความชัดเจน ความเฉพาะเจาะจง และความสอดคล้องของคำสั่งกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ หากคำสั่งคลุมเครือ ไม่ตรงประเด็น ผลลัพธ์ก็ย่อมไม่ตอบโจทย์หรือไม่เกิดประโยชน์สูงสุด (Du & Daniel, 2024; Koç & Savaş, 2025) ทั้งผู้สอนและผู้เรียนจึงควรได้รับการพัฒนาทักษะด้านนี้ควบคู่ไปกับการเรียนภาษาและการใช้เทคโนโลยี (UNESCO, 2023) เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม ปัญญาประดิษฐ์มีศักยภาพในการช่วยเพิ่มโอกาสในการฝึกพูดและลดความวิตกกังวล แต่ไม่อาจแทนครูหรือปฏิสัมพันธ์ทางสังคมได้อย่างสมบูรณ์ (Holmes et al., 2019) การยกระดับทักษะการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนไทย จึงไม่ควรฝากความหวังทั้งหมดไว้กับเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เพียงอย่างเดียว แต่ต้องอาศัยการออกแบบการเรียนการสอนที่รอบคอบ มีวัตถุประสงค์ชัดเจน และมีการสร้างหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจภายใน การบูรณาการเทคโนโลยีอย่างสมดุลและบทบาทนำของผู้สอนอย่างต่อเนื่อง ตามแนวทางการใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างมีวิจารณญาณ และความรับผิดชอบในบริบทการศึกษา (UNESCO, 2023)

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จในการบูรณาการปัญญาประดิษฐ์เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ

การใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ไม่ควรพิจารณาเพียงในประเด็นของการนำเครื่องมือหรือโปรแกรมซอฟต์แวร์ที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ แต่ควรพิจารณาอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมปัจจัย 3 ด้าน คือด้านผู้สอน ผู้เรียน และบริบทภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ (Holmes et al., 2019)

ปัจจัยด้านผู้สอน

ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ผู้สอนควรรู้ทั้งศักยภาพ ข้อจำกัด และความเสี่ยงของเทคโนโลยี เพื่อไม่ให้การใช้ปัญญาประดิษฐ์กลายเป็นเพียงการทำตามกระแสหรือแรงผลักดันเชิงนโยบาย (UNESCO, 2023) ทักษะการกำหนดคำสั่ง (prompt) เป็นทักษะใหม่ที่จำเป็นสำหรับ

ผู้สอนที่ต้องเรียนรู้ เพราะคุณภาพของการฝึกพูดกับปัญญาประดิษฐ์ ขึ้นอยู่กับความชัดเจนของคำสั่งและความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (Du & Daniel, 2024) อย่างไรก็ตาม แม้จะมีปัญญาประดิษฐ์ช่วยสนับสนุน ผู้สอนก็ควรใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารกับผู้เรียนในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ และควรสร้างบรรยากาศที่ผู้เรียนรู้สึกสบายใจ กล้าฝึกใช้ภาษา (Littlewood, 2014) รวมถึงวางแผนการสอนและออกแบบกิจกรรมให้เชื่อมโยงกับผลลัพธ์การเรียนรู้อย่างชัดเจน (Chapelle, 2001; Ellis, 2003) ซึ่งการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีสร้างแรงจูงใจและความมั่นใจให้กับผู้เรียน เป็นรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ที่ปัญญาประดิษฐ์ไม่สามารถทดแทนได้ (Holmes et al., 2019)

ปัจจัยด้านผู้เรียน

ในด้านผู้เรียน ความรู้พื้นฐานทางภาษา เช่นคลังคำศัพท์และความรู้ด้านไวยากรณ์ของผู้เรียนแต่ละคนมีผลต่อประสิทธิภาพในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ หากผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานทางภาษาไม่เพียงพอ การใช้ปัญญาประดิษฐ์ อาจไม่ช่วยพัฒนาอย่างที่คาดหวัง ความพร้อมด้านอุปกรณ์และสัญญาณอินเทอร์เน็ตของผู้เรียนแต่ละคนก็มีผลต่อโอกาสและความเท่าเทียมในการเข้าถึง ขณะที่ทัศนคติ การรับรู้ความสามารถของตนเองและแรงจูงใจภายในมีผลโดยตรงต่อความกล้าและความมุ่งมั่นในการฝึก (El Shazly, 2021) ความแตกต่างระหว่างบุคคลตามแนวคิดพหุปัญญาและรูปแบบการเรียนรู้ (Gardner, 1983) ทำให้ปัญญาประดิษฐ์ไม่ใช่คำตอบสำหรับผู้เรียนทุกคน การออกแบบกิจกรรมให้มีทางเลือกและความยืดหยุ่นจึงเป็นหลักการสำคัญของการใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างมีจริยธรรม อีกทั้งความมีวินัยและความต่อเนื่องในการฝึกยังเป็นเงื่อนไขสำคัญเพราะทักษะการพูดต้องอาศัยการฝึกซ้ำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ (Du & Daniel, 2024)

ปัจจัยด้านสถานศึกษา

ในระดับสถานศึกษา นโยบายของสถานศึกษาและการสนับสนุนจากผู้บริหาร เช่น การจัดหาอุปกรณ์ การพัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และพัฒนาศักยภาพของผู้สอน เป็นอีกปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ สัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ไม่มีคุณภาพหรือช่องว่างการเข้าถึงอุปกรณ์ดิจิทัล อาจทำให้การใช้ปัญญาประดิษฐ์กลายเป็นการเพิ่มความเหลื่อมล้ำมากกว่าการยกระดับการเรียนรู้ ขณะเดียวกัน ครอบครัวและสังคมที่ช่วยสนับสนุน จะเสริมแรงจูงใจและความต่อเนื่องในการฝึกตามกรอบ Self-Determination Theory (Ryan & Deci, 2000; Dincer & Yesilyurt, 2017) เมื่อมองภาพรวม การบูรณาการปัญญาประดิษฐ์ จึงเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ต้องอาศัยกรอบจริยธรรม ความโปร่งใส และการประเมินผลที่มุ่งวัดความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ไม่ใช่เพียงประสิทธิภาพของเครื่องมือ (UNESCO, 2023)

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าปัญหาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนไทย ไม่ได้เกิดจากข้อจำกัดด้านตัวบุคคลของผู้เรียนเท่านั้น แต่เชื่อมโยงกับระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ที่เน้นการทดสอบและความถูกต้องทางไวยากรณ์มากกว่าการใช้ภาษาเพื่อ

การสื่อสาร การบูรณาการปัญญาประดิษฐ์รูปแบบต่าง ๆ เช่น Chatbots และ ChatGPT จะช่วยเพิ่มโอกาสในการฝึกพูด ลดความวิตกกังวล และสร้างสถานการณ์จำลองที่หลากหลาย อย่างไรก็ตาม คุณภาพของการพัฒนาขึ้นอยู่ปัจจัยสำคัญ 3 ด้าน คือ ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน และด้านสถานศึกษา สิ่งที่สำคัญคือ ผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมการฝึกพูดกับปัญญาประดิษฐ์อย่างมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายชัดเจน ตามกรอบแนวคิด Communicative Competence และ CLT เพราะการใช้เทคโนโลยีอย่างไม่มีทิศทาง ไม่อาจทดแทนปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างมนุษย์ได้อย่างสมบูรณ์ และหากขาดการติดตามและประเมินผลในเชิงวิชาการอาจเกิดผลลัพธ์เชิงบวกเพียงระยะสั้นชั่วคราว

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวปฏิบัติในการใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ มีดังนี้

ระดับห้องเรียน: ผู้สอนควรบูรณาการปัญญาประดิษฐ์ให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ตามปกติ ไม่ใช่กิจกรรมเสริมที่แยกต่างหาก ควรวางแผนการใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างชัดเจนว่าจะใช้อย่างไรให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนด้านการพูด ควรสร้างกิจกรรมที่เชื่อมโยงการฝึกพูดกับปัญญาประดิษฐ์ไปสู่การพูดสนทนาและมีปฏิสัมพันธ์จริง เช่น แสดงบทบาทสมมติ การจำลองสถานการณ์ การอภิปรายหรือนำเสนอในชั้นเรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ทักษะที่ได้จากการฝึกไปสู่การใช้ภาษาในชีวิตจริง นอกจากนี้ การประเมินผล ควรคำนึงถึงความก้าวหน้า ความกล้า และความเหมาะสมในการใช้ภาษา มากกว่าความถูกต้องทางไวยากรณ์

ระดับสถานศึกษา: ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนและจัดเตรียมระบบ อุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีเพื่อการฝึกภาษาอย่างเพียงพอและมีคุณภาพ ควรพัฒนาศักยภาพผู้สอน ด้าน AI literacy เพราะความสำเร็จในการบูรณาการปัญญาประดิษฐ์เพื่อพัฒนาทักษะการพูด ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้สอนในการกำหนดคำสั่ง (prompt) ให้ปัญญาประดิษฐ์แสดงบทบาทเป็นผู้ช่วยฝึกภาษาและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ และควรสนับสนุนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ซึ่งช่วยให้ผู้สอนได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดและประสบการณ์ทางวิชาชีพที่มีประโยชน์และแนวปฏิบัติที่ดีร่วมกัน

ระดับประเทศ: ควรกำหนดนโยบายที่มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่มุ่งเน้นที่คุณภาพการเรียนรู้มากกว่าการใช้เทคโนโลยีเพื่อภาพลักษณ์ความทันสมัย ควรส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาในการพัฒนา AI literacy ให้กับผู้สอน เพื่อจะสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนที่บูรณาการปัญญาประดิษฐ์ให้เป็นผู้ช่วยฝึกพูดภาษาอังกฤษกับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และควรส่งเสริมนโยบายการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนี้ในระยะยาว เพื่อจะได้ผลการศึกษาที่ถูกต้องและเที่ยงตรงตามบริบทการศึกษาของประเทศไทย ท้ายที่สุด ควรสนับสนุนการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในฐานะ “เครื่องมือ” ภายใต้กรอบทฤษฎีทางการศึกษาอย่างมีจริยธรรม

บรรณานุกรม

ณัฐติญา บุญวิรัตน์. (2560). การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในยุคประชาคมเสรีเศรษฐกิจอาเซียน: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น 11*(2), 282-293

รังสิยา แจ้งเจนกิจ. (2025). การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ และ Artificial Intelligence (AI). *LITU BLOG.* https://litu.tu.ac.th/content/ai-speaking-coach/

Bachman, L. F. (1990). *Fundamental considerations in language testing*. Oxford University Press.

Baker, W. (2012). English as a lingua franca in Thailand: Characterisations and implications. *Englishes in Practice, 1*(1), 18–32.

_____, & Jarunthawatchai, W. (2017). English language policy in Thailand. European *Journal of Language Policy, 9*(1), 27-44.

Beatty, K. (2013). *Teaching and researching computer-assisted language learning* (2nd ed.). Routledge.

British Council. (2018). *The English effect: The impact of English, what it's worth to the UK and why it matters to the world*. British Council.

Canale, M., & Swain, M. (1980). Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics, 1*(1), 1–47.

Chapelle, C. A. (2001). *Computer applications in second language acquisition*. Cambridge University Press.

Clark, R. E. (1983). Reconsidering research on learning from media. *Review of Educational Research, 53*(4), 445–459.

_____, & Sugrue, B. M. (1991). Research on instructional media, 1978–1988. *Educational Technology Research and Development, 39*(3), 5–40.

Dincer, A., & Yesilyurt, S. (2017). Motivation to Speak English: A Self-Determination Theory Perspective, *PASAA*, *53*(1), 1. DOI: 10.58837/CHULA.PASAA.53.1.1 Available at: https://digital.car.chula.ac.th/pasaa/vol53/iss1/1

Ding, D., & Yusof, A. M. B. (2025). Investigating the role of AI-powered conversation bots in Enhancing L2 speaking skills and reducing speaking anxiety: A mixed methods study. *Humanities and Social Sciences Communications, 12*(1), 1-16

Dörnyei, Z. (2001). *Motivational strategies in the language classroom*. Cambridge University Press.

Du, J., & Daniel, B. K. (2024). Transforming language education: A systematic review of AI-powered chatbots for English as a foreign language speaking practice. *Computers and Education: Artificial Intelligence, 6*, 100230.

EF Education First. (2025). *EF English Proficiency Index*. https://www.ef.com/epi

El Shazly, R. (2021). Effects of artificial intelligence on English speaking anxiety and speaking performance: A case study. *Expert Systems, 38*, e12667.

Ellis, R. (2003). *Task-based language learning and teaching*. Oxford University Press.

Elov, B. (2025). Effectiveness of AI chatbots in promoting informal speaking proficiency and social pragmatic skills in Uzbekistan: A multi-analysis study. *CALL-EJ*.

Gardner, H. (1983). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. Basic Books.

Gilmore, A. (2007). Authentic materials and authenticity in foreign language learning. *Language Teaching, 40*(2), 97–118.

Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). *Artificial intelligence in education: Promises and implications for teaching and learning*. Center for Curriculum Redesign.

Hubbard, P. (2008). CALL and the future of language teacher education. *CALICO Journal, 25(2), 175–188.* https://www.learntechlib.org/p/74242/.

Hymes, D. (1972). On communicative competence. In J. B. Pride & J. Holmes (Eds.), *Sociolinguistics* (pp. 269–293). Penguin.

Khamkhien, A. (2010). Teaching English speaking and English-speaking tests in the Thai context: A reflection from Thai perspective. *English Language Teaching, 3*(1), 184–190. https://doi.org/10.5539/elt.v3n1p184

Koç, F. Ş., & Savaş, P. (2025). The use of artificially intelligent chatbots in English language learning: A systematic meta-synthesis study of articles published between 2010 and 2024. *ReCALL, 37(1), 4–21.*

Levy, M. (1997). *Computer-assisted language learning: Context and conceptualization*. Oxford University Press.

Littlewood, W. (2014). *Communicative language teaching: An introduction*. Cambridge University Press

Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., & Forcier, L. B. (2016). *Intelligence unleashed: An argument for AI in education*. Pearson.

Phisutthangkoon, K. (2021). *Thai EFL university teachers' beliefs and practices in relation to teaching speaking skills* (Doctoral dissertation, University of York). White Rose eTheses Online. https://etheses.whiterose.ac.uk/id/eprint/30177/

Peña-Acuña, B. (2024). Learning English as a second language with artificial intelligence. *Frontiers in Education, 9*, 1490067. https://doi.org/10.3389/feduc.2024.1490067

Prince, M. (2004). Does active learning work? A review of the research. *Journal of Engineering Education, 93*(3), 223–231.

Qiao, H., & Zhao, A. (2023). Artificial intelligence-based language learning: Illuminating the impact on speaking skills and self-regulation in Chinese EFL context. *Frontiers in Psychology*, *14*, 1255594. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1255594

Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and methods in language teaching* (3rd ed.). Cambridge University Press.

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist, 55*(1), 68–78. https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.68

Stockwell, G., & Hubbard, P. (2013). Some emerging trends in CALL. *CALICO Journal, 30*(1), 1–15.

Suwannatrai, L., Thumawongsa, N., & Chumpavan, S. (2023). Instructional Methods Used in English Teaching as a Foreign Language (EFL) Classroom Practice at the University Level in Thailand. *Rajapark Journal, 17*(51), 1-17

Taladngoen, U. (2019). English language policy and English language teaching practice in Thailand: A perfect match or a mismatch. Manutsat Paritat: *Journal of Humanities, 41*(1), 17-26.

UNESCO. (2023). *Guidance on generative AI in education and research*. UNESCO Publishing.

Zawacki-Richter, O., Marín, V. I., Bond, M., & Gouverneur, F. (2019). Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education. *International Journal of Educational Technology in Higher Education, 16*(1), 39. https://doi.org/10.1186/s41239-019-0171-0